

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

לפני כב' השופטת אסתר שטמר

המבקשים:
 1. ענבל סוסתיאל
 2. ניר קריים
 3. מיכל בן חור
 כולם ע"י ב"כ עו"ד עפר פירט, עו"ד בעז וילנסקי ועו"ד דוד סולמא

נגד

המשיבה:
 הסתדרות העובדים הכללית החדשה
 ע"י ב"כ עו"ד ד"ר גיל אוריון ועו"ד אורית מלכא

פסק דין

- 1
 2 בקשה לאישור הסדר פשרה במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית, שעניינה גבייה ביתר של דמי
 3 חבר ע"י הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן "ההסתדרות" או "המשיבה"). משפורסמו
 4 הודעות בדבר הגשת הבקשה ולא נתקבלה התנגדות, ואף היועץ המשפטי למושלחה בחר שלא
 5 להתערב בהסכמת הצדדים (הודעתו מיום 1.2.10), ומשנתקבלה חוות דעת הבודק שמונה, וכן לאחר
 6 שהצדדים הסכימו לשינויים אחדים של ההסכם לפי הצעת בית המשפט, הגיעה העת לבחון את
 7 הסדר הפשרה שלפני.
 8
 9 1. לפי ההסכם הקיבוצי (מסגרת) במגזר הציבורי בדבר ניכוי דמי חבר או דמי טיפול מקצועי-
 10 ארגוני להסתדרות הכללית (להלן "הסכם המסגרת"), ומכח חוק הגנת השכר, תשי"ח-
 11 1958 (להלן "חוק הגנת השכר"), החל מ-1.1.95 יש לנכות משכרו של עובד חבר הסתדרות
 12 דמי חבר בשיעור 0.9% ממשכורתו, ולהעבירם להסתדרות. משכרו של עובד שאינו חבר
 13 הסתדרות יש לנכות דמי טיפול מקצועי-ארגוני בשיעור 0.7% מן השכר, עד תקרה בשיעור
 14 150% מהשכר הממוצע במשק, באופן שהתקרה לא תעפיל מעל התקרה המרבית בהתאם
 15 לתקנות הגנת השכר (מקסימום דמי טיפול מקצועי-ארגוני), תשמ"ח – 1988.
 16 החל מחודש מאי 2005 הועלתה התקרה ל- 170% מן השכר הממוצע במשק, שיעור דמי
 17 החבר הועלה ל- 0.95% מן המשכורת, ושיעור דמי הטיפול הועלה ל- 0.8% מן השכר.
 18
 19 המבקשים טוענים כי במקרים מסוימים נגבו דמי חבר ממי שאינם חברי ההסתדרות (לפי
 20 מנגנון לגבייה מרוכזת הקבוע בסעיף 25 בחוק הגנת השכר). במקרים אחרים נגבו דמי חבר
 21 בכפל (למשל כאשר נוכו דמי החבר משכרו של עובד ע"י המעביד, ובמקביל שלם אותו חבר
 22 את דמי החבר בעצמו). משהועמדה ההסתדרות על כך השיבה את הסכומים ששולמו ביתר

1 מתוך 12

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

- 1 בערכים נומינאליים בלבד. המבקשים טוענים כי בכך פעלה ההסתדרות בניגוד להוראות
 2 חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, ובניגוד לחוק הגנת השכר, והפרה את חובת תום הלב
 3 הקבועה בסעיף 39 בחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, גרמה להטעיה לפי סעיף 15
 4 באותו חוק, עוולה עוולות של הפרת חובה חקוקה, תרמית, ורשלנות לפי פקודת הנויקין
 5 [נוסח חדש], והתעשרה שלא כדין.
 6
- 7 ההסתדרות טענה כי התביעה אינה ראויה להתברר כתובענה ייצוגית, שכן אין המדובר
 8 ביחסי עוסק ולקוח, וכי ההסתדרות היא גוף צבורי שממלא תפקידים על פי דין, וגם משום
 9 כך אינה בגדר "עוסק". עוד נטען כי אין למי מן התובעים עילת תביעה אישית, ולכן ראוי
 10 לסלק את הבקשה על הסף או לפחות לעכב את ההליכים בה.
 11
- 12 2. הצדדים מבקשים לאשר הסכם פשרה שמתייחס לשתי קבוצות של תובעים. אלו הוראות
 13 ההסכם בעיקרן:
 14
- 15 א. קבוצה א' – כוללת את מי שנגבו ממנו דמי חבר בכפל או ביתר במהלך שבע השנים
 16 שעד 2.8.2009. הסכומים שנגבו ביתר או בכפל יוחזרו בערכם הנומינאלי. הסכום
 17 ישולם בשיק לטובת אותו חבר קבוצה, ולא באופן שנרשם בהסכם הפשרה בסעיף
 18 4.1 בו (הסכמות הצדדים בעמ' 3 לפרוטוקול הדיון מיום 2.9.2009).
 19
- 20 ב. קבוצה ב' – כוללת כל אדם שנגבו ממנו דמי חבר במשך 7 השנים שקדמו לחתימת
 21 ההסכם, אשר הועברו להסתדרות, וכאשר אין אסמכתא ממוחשבת להצטרפות
 22 אותו אדם כחבר להסתדרות. חברי קבוצה זו יקבלו פיצוי בשיעור 75% מן ההפרש
 23 בין דמי חבר לבין דמי טיפול במהלך שבע השנים שקדמו לו- 28.2.2009, בערכו
 24 הנומינאלי, ובלבד שהסכום עולה על 75 ₪.
 25 פניה לחברי קבוצה זו תעשה בשני אופנים:
- 26 (1) פרסום הודעה בשני עיתונים, פעם באמצע השבוע ופעם בסופו, כך שדבר
 27 הפיצוי יובא לידיעת כל חברי הקבוצה;
 28 (2) משלוח מכתב לכל מי שעבד באחד ממקומות העבודה שמפורטים בנספח
 29 ה' להסכם הפשרה, שבו יוזמן הנמען לפנות להסתדרות באמצעות מספר
 30 טלפון חינוס, אם לא הצטרף כחבר להסתדרות ואם דמי החבר נגבו לדעתו
 31 בטעות.
 32
- 33 ג. ב"כ התובעים וב"כ ההסתדרות יכריעו יחדו בעניינם של מי שההסתדרות תדחה
 34 את פנייתם. בהעדר הסכמה יכריע בענין בית המשפט.
 35

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

- 1
2 ד. ההסתדרות תשלח מכתב לכל תובע בקבוצה ב' שמופיע ברישומיה כחבר אך אין
3 אסמכתא ממוחשבת להצטרפותו כחבר להסתדרות, ותודיע לו כי הוא רשום
4 במסמכיה כחבר הסתדרות.
5
6 ה. מערכת המחשוב של ההסתדרות תעודכן כך שתמנע גבייה ביתר או בכפל.
7
8 3. קבוצת התובעים המיוצגים, המונה יותר מחצי מליון איש, מוגדרת ע"י שתי קבוצות
9 המשנה:
10 א. כל אדם שבוצעה כלפיו גבייה ביתר, ו/או כל אדם שבוצעה כלפיו גבייה בכפל.
11 ב. כל אדם שנגבו ממנו דמי חבר על ידי מעבידו, ושאינן אסמכתא ממוחשבת
12 להצטרפותו להסתדרות, ובלבד שהסכומים שנגבו ממנו הועברו להסתדרות.
13
14 4. התובענה והבקשה לאישור תובענה ייצוגית תוקנו במסגרת הסכם הפשרה, ולצורך הסכם
15 הפשרה בלבד, כך שהוסיפו בגדר קבוצה א' אותם עובדים ששלמו דמי חבר ודמי טפול או
16 דמי טפול בשני מקומות עבודה שונים, כאשר צרוף התשלומים יחדיו עולה על התקרה.
17
18 5. הצדדים המליצו לשלם גמול בן 30,000₪ לכל אחד מן המבקשים, ושכר טרחה בסכום של
19 של 2,310,000₪ (שהוצגו כ- 1,350,000₪ בצרוף מע"מ ועוד 80,000₪ בצרוף מע"מ לכל
20 חודש במשך 12 החודשים בהם ייושם ההסכם).
21 הואיל שההסכם הותנה באישורו כלשונו, לכאורה עמדה המלצה זו בניגוד להוראות חוק
22 תובענות ייצוגיות. משהועמדו הצדדים על כך, הצהירו כי אי קבלת ההמלצה לא תבטל את
23 ההסכם.
24
25 6. הצדדים בקשו למנות בודק ולהגביל את שכר טרחתו. בהחלטתי מיום 13.9.2009 הוברה
26 הקושי הטמון בהגבלה כזו. בתשובת הצדדים מיום 28.10.2009 הסכימו לתקן את ההסדר
27 כך שהבודק יתבקש למסור מראש הערכה בדבר שווי עבודתו, לדוגמא בדבר שכר שעתי
28 והערכה של שעות העבודה הנדרשות. הצדדים יאשרו את הסכמתם לאופן החישוב ולתשלום
29 תוך 15 יום. ככל הנראה כך היה, משום שלא נתקבלה כל פניה בענין זה.
30
31 **חוות דעת הבודק**
32
33 7. ביום 6.9.2010 התקבלה חוות דעתו של הבודק שמונה, רוי"ח אהוד רצאבי. חוות הדעת
34 מבוססת על סדרת פגישות עם נציגי ההסתדרות, ועל נתונים שנתקבלו ממערכות המחשוב
35 של ההסתדרות ונבדקו על ידי נושאי תפקידים בכירים בהסתדרות בתחומים הרלוונטיים.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

1 חוות הדעת בהירה, מקצועית ועניינית, וניכר בה שהבודק השקיע מחשבה וזמן בבחינת
2 הנושא, והגיע לתוצאות שמאפשרות לצדדים לכמת את הסדר הפשרה ולהוציאו מן הכח אל
3 הפועל. לא למותר לציין כאן שבעקבות מסקנות הבודק נוספה קבוצת תובעים מיוצגים,
4 ומנגד – ואף זאת בעקבות הבדיקה – נמצאו מקרים שבהם חישוב לפי נתוני ההסתדרות
5 עלול היה להוביל לפיצוי יתר של מעל 1.5 מליון ₪.

6

7

אלו ממצאי חוות הדעת:

8 **גביה בכפל** – במהלך 7 שנים קודם לחתימת הסכם הפשרה נגבו דמי חבר בכפל מ- 20,582
9 חברים, בסכום כולל נומינלי של כ- **4.44 מליון** ₪. מדובר בחברים ששלמו הן במסגרת מקום
10 עבודה הן כתשלום אישי, או בכפל תשלומים פרטניים. הבודק ערך שתי טבלאות של
11 התפלגות הגבייה, לפי תקופת הגבייה ולפי טווח הנוק. ההתפלגות לפי תקופה מלמדת כי
12 הגביה בכפל נעשתה בסכומים אחידים כמעט לאורך כל התקופה משנת 2002 ועד יולי 2009.
13 זו התפלגות טווח הנוק בין העובדים:

14

סכום גבייה בכפל		כמות עובדים		טווח נזק
%	₪	%		₪
5.6%	250,978	41.1%	8,461	0-50
16.7%	740,540	31.0%	6,379	51-200
17.3%	767,587	12.8%	2,643	201-400
12.7%	562,167	5.4%	1,121	401-600
10.3%	459,423	3.2%	654	601-800
9.2%	410,126	2.2%	451	801-1,000
7.6%	338,717	1.5%	317	1,001-1,200
5.1%	225,548	0.8%	173	1,201-1,400
4.1%	184,172	0.6%	123	1,401-1,600
2.8%	122,500	0.3%	72	1,601-1,800
2.4%	106,800	0.3%	56	1,801-2,000
<u>6.2%</u>	<u>275,426</u>	<u>0.6%</u>	<u>132</u>	2,001 ומעלה
100%	4,443,984	100%	20,582	סה"כ

15

16 ההסתדרות ערכה רשימה שמית של העובדים בקבוצה זו, וסכום הפיצוי לכל עובד. בין
17 הזכאים גם 7 תובעים שנפטרו לבית עולמים, והסכום שהיו זכאים לו יחדיו הוא כ-3,300 ₪.
18 לכתחילה בקשה ההסתדרות להחזיר את הסכומים המגיעים לכל חבר בקבוצה זו בין
19 באמצעות שיק ישירות לביתו, בין באמצעות קיוו מתשלומים עתידיים.
20 בהמשך הסכימה לשלוח שיק לכל אחד מן הזכאים.

21

22 **גביה ביתר** – היא גביית דמי חבר בסכום העולה על תקרת דמי החבר. במהלך 7 שנים
23 שקודם לחתימת הסכם הפשרה נגבו כ- **1.66 מליון** ₪ ביתר מ- 16,073 ₪ חברי הסתדרות.
24 רובם ככולם חויבו בסכומים שעד 100 ₪, אך חלקם חויבו בתשלום מאות ואף אלפי ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

- 1 קיימת רשימה שמית והסכום המגיע לכל עובד, והמומחה המליץ והצדדים הסכימו
 2 לתשלום הסכום המגיע באמצעות משלוח לכל אחד מן הזכאים.
 3 בין הזכאים גם 112 תובעים שהלכו לעולמם, והפיצוי המגיע להם עומד על כ-8,500 ₪.
 4 סדר הגודל של הסכומים שנגבו ביתר בכל שנה דומה. בדיקת טווח הנזק העלתה:
 5

סכום גבייה ביתר		כמות עובדים		טווח נזק
%	₪	%		₪
23%	379,344	86%	13,857	0-100
18%	290,556	10%	1,574	101-500
13%	215,595	2%	294	501-1,000
18%	296,931	1%	220	1,001-2,000
8%	128,364	0%	53	2,001-3,000
6%	96,262	0%	28	3,001-4,000
6%	95,561	0%	22	4,001-5,000
5%	78,954	0%	14	5,001-6,000
2%	32,904	0%	5	6,001-7,000
2%	36,435	0%	5	7,001-8,000
1%	8,599	0%	1	8,001-9,000
100%	1,659,505	100%	16,073	סה"כ

- 6
 7 **עילה נוספת בגין גביית יתר** – הבודק מצא כי בנוסף למקרים המתוארים לעיל קיימת
 8 גביית יתר נוספת: בגביית דמי חבר במקום עבודה אחד ודמי טיפול במקום עבודה אחר,
 9 כאשר בנפרד אין התשלומים עולים על התקרה אך יחדיו עולים על התקרה המותרת; וכן
 10 בגביית דמי טפול ממקומות עבודה שונים, שבהצטרפם יחד הם עולים על התקרה הקבועה
 11 בתקנות.
 12 בגביית יתר זו עולה כדי **654,595 ₪** ל- 7,062 עובדים, לפי ההתפלגות הבאה:
 13

סכום גבייה ביתר		כמות עובדים		טווח נזק
%	₪	%		₪
26%	172,078	85%	6,027	0-100
25%	162,695	11%	806	101-500
13%	85,210	2%	125	501-1,000
13%	84,493	1%	61	1,001-2,000
9%	57,261	0%	22	2,001-3,000
5%	31,336	0%	9	3,001-4,000
4%	26,764	0%	6	4,001-5,000
3%	21,407	0%	4	5,001-6,000
1%	6,123	0%	1	6,001-7,000
1%	7,228	0%	1	7,001-8,000
100%	654,595	100%	7,062	סה"כ

- 14
 15 בקבוצה זו כלולים 32 תובעים שהלכו לעולמם. הפיצוי המחושב לכולם יחדיו עומד על כ-
 16 3,000 ש"ח.
 17

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

- 1 הצדדים קבלו את המלצת הבודק, ולמרות שקבוצה זו אינה כלולה בקבוצה הנבדקת או בזו
 2 שלגביה הוגשה התובענה – יתוקן ההסדר לכלול גם קבוצה זו, שתקבל את החזר באופן
 3 שבו מקבלת אותו הקבוצה א', כלומר בסכום הנומינלי המלא, בתשלום ישירות לכתובתם.
 4
 5 גביית דמי חבר חלף דמי טפול, בהעדר אסמכתא להצטרפות העובד להסתדרות כחבר - .11
 6 כ-500,000 חברים בקבוצת העובדים ששלמו דמי חבר בעוד שאין אסמכתא להצטרפותם
 7 כחברים להסתדרות. אם אכן כלולים כולם בקבוצה שאינה חברי הסתדרות, אזי קיימת
 8 גביית יתר של כ- 65 מיליון ₪ במהלך 7 שנים. לפי הסכם הפשרה יוחזר לחברי קבוצה זו
 9 75% מן הסכום שנגבה ביתר, ולא ישולם פיצוי למי שזקוק המצטבר אינו מגיע ל-75 ₪.
 10 כלומר הפיצוי המירבי לקבוצה זו יכול להגיע עד **44,625,000₪**.
 11

סכום גבייה ביתר		כמות עובדים		טוחח נזק
%	מיליון ₪	%		₪
8%	5.5	60%	300,133	0-74
5%	3.3	10%	48,762	75-100
24%	15.3	17%	86,902	101-300
17%	11.1	6%	28,386	301-500
13%	8.5	3%	14,305	501-700
10%	6.4	2%	8,112	701-900
7%	4.8	1%	4,835	901-1,100
6%	3.8	1%	3,153	1,101-1,300
5%	3.1	0%	2,188	1,301-1,500
5%	3.1	0%	1,943	1,501-1,700
0%	0.0	0%	13	מעל 1,700
100%	64.7	100%	498,732	סה"כ

- 12
 13
 14 החרגה מן ההסכם - בעמ' 16 בחוות דעתו מתייחס הבודק רו"ח רצאבי לגביית יתר באופן .12
 15 נוסף, שלא נכלל בבקשה ולא נכלל בהסדר הפשרה: ניכוי דמי חבר מעל לתקרה בניכוי אחד
 16 ממוקום עבודה אחד במהלך חודש אחד, שמשותפת בכ-3.64 מיליון ₪.
 17 ההסתדרות הסבירה כי מדובר בגביית דמי חבר מסכומים שהם עדכון רטרואקטיבי של
 18 שכר או תשלומים חד פעמיים אחרים, ולכן אין המדובר בגביית יתר.
 19 המקרים השכיחים כוללים עדכוני שכר רטרואקטיביים הנהוגים במגזר הצבורי, תשלום
 20 מרוכז עבור חופשת לידה, ודווחים מצטברים בגין מספר חדשי עבודה, בדרך כלל בתחילת
 21 העבודה, עד השלמת קליטת העובד. ההסתדרות מסרה כי פריסת דמי החבר ששולמו באופן
 22 חד פעמי אינה עולה על התקרה לכל התקופה כולה; כי לא ניתן לאמת נושא זה משום
 23 שלהסתדרות אין גישה לתלושי השכר עצמם והיא מקבלת רק את דווחי חשבי השכר
 24 במקומות העבודה; וכי במקרים שבהם נבדקה הטענה הסתבר שלא היתה גבייה ביתר.
 25 לטענת אנשי ההסתדרות המדובר בעיקר בעובדים שמועסקים במגזר הצבורי, והנושא נבדק
 26 אל מול הגורמים הרלוונטיים במשרד האוצר.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

- 1 ראוי להדגיש כי הסדר הפשרה אינו כולל קבוצה זו, כך שהעובדים אינם מושתקים מלבחון
2 את הטענה ובהתאם למוסקנותיהם לתבוע את תשלום היתר, אם הוא מגיע להם.
- 3
4 **13. תשלום נומינלי** – בגדר חוות הדעת הציג הבודק את משמעות ההסכמה לשלם פיצוי נומינלי
5 בלבד: שחיקה ממוצעת על פני התקופה כולה של 22%-23%.
6 בהתחשב בטעוני ההסתדרות ובעובדה שהצדדים הגיעו להסכם בשלב מוקדם בשמיעת
7 הבקשה, ובכך נחסך זמן יקר נוסף - נראית לי פרמיה כזו לקניית הסיכון שבתביעה.
- 8
9 **14.** הסכם הפשרה אינו קובע כיצד ישולם הסכום לחברי הקבוצה ב'. לפיכך אני קובעת כי
10 ישולם באמצעות משלוח שיק לכל אחד מן החברים שנמצאו זכאים, לביתו.
- 11
12 **15.** נדרשו עוד מספר ישיבות של בית המשפט לברר נושאים שהועלו, ובעקבותיהן תוקן ההסכם
13 בין הצדדים, לפי הסכמתם, בנושאים הבאים: בצוע ההסכם בתוך פרק זמן קבוע; תרומה
14 של יתרת הסכום שאנשי קבוצה א' לא יגבו מכל סיבה שהיא; ואופן התשלום ליורשי
15 עובדים שנפטרו. הושגה הסכמה חלקית בקשר לתיקון מכתבי הזכאות, ולא הושגה הסכמה
16 ביחס לפרסום נוסף בשפה הערבית ובשפה הרוסית.
- 17
18 **16. פרסום** - לפי ההסדר המוסכם על הצדדים, חברי קבוצה א' יקבלו לביתם שיק ומכתב
19 הסבר. סה"כ הפיצוי המיועד לקבוצה זו – 6,759,084 ₪. חברי קבוצה ב', שזכאים יחדו
20 לסכום של עד כ- 44,625,000 ₪ אמורים לפנות אל ההסתדרות לבדיקת מעמדם. ההודעה
21 לצבור זה תיעשה בשתי דרכים: שני פרסומים בשני עתונים מובילים, האחד באמצע השבוע
22 והאחר בעתון סוף השבוע, וכן פניה אישית לעובדי המפעלים שברשימה המצורפת להסדר
23 הפשרה, שההסתדרות מניחה כי בהם אירעה התקלה לגבי עובדים אלו. מספר העובדים
24 שיקבלו מכתב אישי הוא כ- 41,000 איש. ועוד מועט למעלה מ- 300,000 עובדים לא יקבלו
25 הודעות משום שאינם זכאים לקבל כל סכום לפי הסדר הפשרה, משום שהחזר נמוך מ-75
26 ₪. כלומר, יוותרו כ-160,000 עובדים שזכאותם תודע להם רק מן הפרסום בעתונים.
27 אני מקבלת את המלצת הבודק כי אין די בפרסומים המוסכמים, ולמען צבור העובדים
28 שאינם קוראי עתונות עברית, ובשים לב להחזר שיכול להיות בסכומים משמעותיים, יש
29 להוסיף על הפרסום המוסכם מודעה אחת בעתונים יומיים רבי תפוצה בשפה הערבית
30 ובשפה הרוסית.
- 31
32 **17. מכתב הזכאות** – הוא נספח ו' להסכם הפשרה. מטרתו להודיע דבר ההסכם והאפשרות
33 לזכאות למי שאין רישום ממוחשב אודות הצטרפותם כחברים להסתדרות. ככל שיתברר כי
34 אכן לא נרשמו כחברים, יקבלו תובעים אלו את ההפרש בין דמי החבר ששלמו לבין דמי

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

- 1 הטפול שאמורים היו לשלם, בכפוף לסייגים שנמנו לעיל. כלפי העתיד – יקבלו הודעה
 2 פוזיטיבית בדמות נספח ט' להסכם בדבר רישומם כחברים.
 3 ר"ח רצאבי סבור היה שבאופן זה יהיו עובדים שיקבלו את מכתב הידוע לעתיד, למרות
 4 שלא קבלו מכתב בדבר הזכאות בעבר, והדבר לא יודע להם. לכן הציע, והצדדים הסכימו,
 5 לתקן את הסדר הפשרה כך שמכתב בירור הגביה יישלח גם לכל אלו שמקבלים מכתב ידוע
 6 לעתיד. באופן זה, כל המקבלים מכתב ידוע לעתיד ידעו על הזכאות כלפי העבר.
 7 למיטב הבנתי משלוח שני מכתבים לחבר קבוצה אינו פותר את הבעיה. המכתב שנוסחו ט'
 8 הוא לקוני, ואינו מאפשר בחירה אחרת מזו של החברות בהסתדרות, למרות שההסכם
 9 הקיבוצי מאפשר זאת. לאחר שהובהרה עמדה זו תקנו הצדדים בהסכמה את נספח ו' בלבד.
 10 לדעתי יש לתקן בהתאמה את נספח ט' הצופה פני עתיד, ולהוסיף בו משפט שיבהיר כי רשאי
 11 הנמען להחליט שאינו מקבל על עצמו את החברות בהסתדרות, ואם כך – עליו להודיע תוך
 12 פרק זמן שאינו רוצה בחברות. המכתב יבהיר כי מי שאינו חבר צריך עדיין לשלם את דמי
 13 הטפול, ויפרט את שני הסכומים. הצדדים יואילו להציג נוסח מתוקן לאישור בית המשפט.
 14
 15 **18. תשלום לתובעים שהלכו לעולמם** יבוצע לפי צו ירושה או צו קיום צוואה לפי הענין. בהעדר
 16 צו תוסב ההמחאה ע"ש בן או בת הזוג לפי הנתונים שבמאגר המידע של ההסתדרות.
 17
 18 **19. תקופת ההסדר** – לפי הסכמת הצדדים יחושב הפיצוי לא רק לתקופה שעד חתימת הסכם
 19 הפשרה אלא גם מאותו מועד ועד הסדרת ערכון מערכת הגביה הממוחשבת של ההסתדרות,
 20 כאמור בסעיף 4.6 בהסכם הפשרה.
 21
 22 **20. הקצאת כ"א** – עוד הסכימו ההסתדרות ובאי כוח המבקשים כי כל אחד מהצדדים יקצה כח
 23 אדם מקצועי ומספיק בהיקפו ליישום הסכם הפשרה, וזאת בשל מספרם הגדול של
 24 התובעים, ההיקף הכספי המשמעותי, וגם המנגנון שנדרש ליישום ההסכם.
 25
 26 **21. תקופת בצוע ההסדר** לא תעלה על 15 חדשים מיום אישור הסכם הפשרה. הצדדים הסכימו
 27 להגביל את התקופה המקסימלית ליישוב מחלוקת לאחר שתובע יפנה לב"כ התובעים וב"כ
 28 ההסתדרות ל-6 חדשים.
 29 אוסיף כאן, כי לפי הנוהל שגבשו, הגבילו הצדדים את הפניות של חברי קבוצה ב' למוקד
 30 הבירור, ל-3 חדשים מן המועד הקובע. תקופה זו אינה לוקחת בחשבון את הצורך בפרסום
 31 ומשלוח המכתבים. על כן החלטתי להאריך את התקופה להגשת הבקשות של קבוצה ב',
 32 באופן ש-3 חדשי הפניה יחלו כחלוף 7 ימים מיום הפרסום האחרון בעתונות או יום משלוח
 33 המכתבים לכתובות הידועות, לפי המאוחר.
 34
 35

22

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

22. **תרומה של הסכום הבלתי משולם** – לפי הסכמת הצדדים תשלם ההסתדרות את יתרת
 1 הכספים שלא נפדו ע"י התובעים בקבוצה א' וע"י קרובי התובעים שנפטרו לעמותת הנוער
 2 העובד והלומד. הסכום ישולם לעמותה כחלוף 120 ימים מיום משלוח ההמחאות שלא נפדו.
 3 סכום זה ייתרם לעמותת הנוער העובד והלומד בנוסף על כל סכום והעברה שההסתדרות
 4 מעניקה לעמותה זו, ככל שניתנים כאלו.
 5
 6
 7

אישור ההסכם

23. לאחר שנתקבלה חוות דעתו של הבודק, והסכם הפשרה תוקן בהתאם לה ובהתאם להערות
 10 בית המשפט, ועוד בכפוף לתיקונים הנוספים בדבר נוסחו של נספח ט', בדבר פרסום נוסף
 11 בשפה הערבית ובשפה הרוסית, ובדבר תחילת תקופת הביטוחים – יש לאשר את ההסכם
 12 המתוקן.
 13 ההסכם נותן מענה טוב וראוי לשאלות העובדתיות שהועלו בבקשה לאישור תובענה
 14 ייצוגית, תוך שהוא מתייחס באופן מפורט לתשלום היתר ששלם כל אחד מיחיד הקבוצה.
 15 המנגנון המוצע לבירור הזכויות לפי ההסכם ראוי אף הוא, ומתאים לקבוצות השונות:
 16 הקבוצה שזכאית להחזר תקבל אותו ישירות ללא בירורים נוספים, מבלי צורך להשקיע
 17 מאמץ בקבלת הסכום, ואילו הקבוצה שזכאיתה דורשת בירור תזכה לבירור מסודר לפי
 18 המנגנון המוצע.
 19 לאור מספרם הגדול האפשרי של חברי קבוצה ב', והשאלה העומדת בביסוס זכאותם, אם
 20 נרשמו כחברי ההסתדרות אם לאו- אני סבורה שראויות גם "ההנחות" שניתנו בהחזר, בכך
 21 שזכאות נמוכה מ-75% לאורך התקופה כולה נשללת; ובכך שההחזר מוגבל ל-75% מגביית
 22 היתר מחברי בקבוצה זו.
 23 הסכום המגיע לחברי קבוצה א', שאינו שנוי במחלוקת, ייצא כולו מידי ההסתדרות בין
 24 חברי קבוצה א' יקבלו אותו ובין שלא, וזאת באמצעות ההוראה השיוטית בדבר התרומה
 25 לעמותת הנוער העובד והלומד.
 26 חשוב מאוד להזכיר כי בעקבות התביעה וההסדר מתקנת ההסתדרות את שיטת הרישום
 27 הממוחשב, לשם מניעת תקלות מעין אלו שהובילו לתובענה הייצוגית הנוכחית.
 28 הנחה כללית מן הסכומים המלאים ניתנת בכך שההשבה היא נומינלית. בהתחשב בשלב
 29 המוקדם של הדיון שבו הגיעו הצדדים לכלל הסכם פשרה שימנע המשך התדיינות, וימנע גם
 30 התיחסות לשאלות המשפטיות שביסוד עמדת ההסתדרות – אני סבורה כי זו פרמיה ראויה
 31 לפשרה.
 32
 33
 34

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

1 בהסדר זה מושגות מטרות החוק כולן: הקבוצה מממשת את זכות הגישה לבית המשפט,
 2 למרות שמי שנוקו נמוך אינו זכאי לפיצוי; הדין נאכף וכלל ההסדר יביא להרתעה מפני
 3 הפרה; ניתן סעד הולם למי שנפגע מן ההפרה פגיעה משמעותית; והתביעה הייצוגית נוהלה
 4 באופן יעיל, הוגן וממצה. פשרה ראויה הושגה בשלב מוקדם.
 5 נדמה שלסוג כזה של הסכמים התכוון המחוקק בקבעו בסעיף 19 בחוק תובענות ייצוגיות כי
 6 על ההסדר להיות "ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בענינם של חברי הקבוצה", ולא אפריז אם
 7 אומר שבתובענה זו נעשה שמוש ראוי ונכון במכשיר התובענה הייצוגית, והוכחה יעילותו.
 8
 9 **גמול ושכר טרחה** – כזכור המליצו הצדדים לשלם גמול בן 30,000₪ לכל אחד מן
 10 המבקשים, ושכר טרחה בסכום של 2,310,000₪ (שהוצגו כ-1,350,000₪ בצרוף מע"מ ועוד
 11 80,000₪ בצרוף מע"מ לכל חודש במשך 12 החודשים בהם ייושם ההסכם).
 12 חוק תובענות ייצוגיות מונה בין שיקולי בית המשפט לקביעת שכר טרחה (סעיף 23 בחוק)
 13 שקולים שקשורים בחשיבות התובענה ובתועלת הצבורית שהביאה וכן שקולים שנוגעים
 14 לאופן הייצוג: טרחת עורך הדין והסיכון שנטל על עצמו, מידת המורכבות של ההליך,
 15 וההוצאות שהוציא עורך הדין המייצג. כמו כן נשקל הפער בין הסעדים שנתבעו בבקשה
 16 לאישור לבין הסעדים שנפסקו.
 17 שקולים דומים קובע החוק בקשר לקביעת הגמול לתובע (סעיף 22 בחוק תובענות ייצוגיות).
 18 משקלם של השקולים אינו זהה, ונסיבות הענין חשובות ביותר. לא ברור שכל השקולים
 19 רלוונטיים גם לשלב פשרה. לדוגמא, ניתן לתהות אם השקול של הפער בין הסעד שנתבע
 20 בבקשה לאישור לבין הסעד שנפסק בפשרה רלוונטי לקביעת שכר הטרחה (אלון קלמנט
 21 **פשרה והסתלקות בתובענה הייצוגית**, עומד להופיע **במשפטים** מא (2010), בעמ' 50).
 22 השקולים הרלוונטיים לקביעת שכר טרחת עורך הדין המייצג נמנו בפסיקה שלפני חקיקת
 23 חוק תובענות ייצוגיות (ע"א 8430/99 **אנליסט אי.אמ.אס. ניהול קרנות בנאמנות (1986)**
 24 **בע"מ נ' ערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ פ"ד נו(2) 247 (2001)**, ובזו שלאחריו (דוגמאות
 25 רלוונטיות אחדות תהיינה בע"א 9134/05 **עו"ד אליעזר לויט נ' קו אופ צפון, אגודה**
 26 **שיתופית לשירותים בע"מ** פסקה 10 (לא פורסם, 7.2.2008); ת"א (מחוזי ת"א) 1372/95
 27 **יורשי המנוח תופיק ראבי ז"ל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל**
 28 **בע"מ** (פסק דין מיום 7.10.2008, והחלטה מיום 17.6.2007 – לא פורסמו), אך ראו ע"א
 29 10085/08 התלוי ועומד על הכרעות אלו; ות"א (מחוזי ת"א) 1134/95 **יורשי המנוח משה**
 30 **שמש ז"ל נ' דן רייכרט** (לא פורסם, 27.1.2010), וע"א 2046/10, 2051/10 התלוי ועומד על
 31 הכרעה זו. תוך כתיבת פסק הדין פורסם גם עע"מ 2395/07 **אכדיה סופטוור סיסטמס בע"מ**
 32 **נ' מדינת ישראל – מנהל המכס ומס בולים** (לא פורסם, 27.12.2010), שמבחיר את
 33 השקולים בפסיקת שכר טרחה במקום שבו השפעת התובענה הייצוגית על שינוי המצב
 34 העובדתי לא היתה גדולה במיוחד).
 35

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

25. בעניינו, אין ספק בדבר חשיבות התובענה והתועלת הצבורית שהביאה. המספרים מלמדים
 על כך: מצד אחד סכומי ההשבה לכל אחד מחברי הקבוצה שאינם סכומים גבוהים לרובם,
 ומנגד הצטברותם לסכומי עתק. עובדה היא שאלמלא הגשת התובענה ועד הגשתה לא
 נמצאה דרך יעילה להחזר הסכומים שנגבו מעבר לתקרה המותרת (ראה ענין לויט, בפסקה
 14). נקודת המוצא היא שהתובענה הייצוגית היא שהביאה לשינוי בהתנהלות ההסתדרות
 כלפי העבר ולנכונותה להשיב את הסכומים שניגבו ביתר.
26. סכום הפשרה מורכב משני חלקים: סכום של 6,759,084 ש"ח שישולם כולו לקבוצה הזכאית
 א' בין ע"י תשלום ישיר ובין ע"י תרומות יתרת הסכום שלא תיפדה ע"י הזכאים, וסכום שעד
 44,625,000 ש"ח, שכפוף לבירור אם התובע הייצוגי נחשב חבר הסתדרות מכח ההסכם הקבוצי
 או הודעה אחרת שלו, אם לאו, ובמשך איזו תקופה. לצורך בחינת הזכאות הוקם מנגנון
 שיהיה צורך להשקיע בו זמן וממון, בעיקר של ההסתדרות, אך גם של ב"כ הצדדים:
 ההסתדרות תבחן כל פניה באמצעות צוות ייעודי של עובדיה, בראשות היועץ המשפטי לאגף
 לאגוד מקצועי בהסתדרות. אם תידחה פניה כלשהיא, יופנה המבקש לגורם המכריע: ב"כ
 התובעים עם ב"כ ההסתדרות. בהעדר הסכמה בין השניים – יכריע בית המשפט בשאלה
 הפרטנית. נספח ז' להסכם הפשרה מפרט את נוהל הפניה ואת נוהל העבודה שקבעו
 הצדדים.
27. שכר טרחתו של עורך הדין המייצג את התובעים בתובענה הייצוגית אינו צריך לייצג כיסוי
 הוצאות בלבד. עליו להותיר למייצג רווח שיהווה תמריץ להגשת תובענות ראויות
 ומוצדקות. כך תושגנה מטרות החוק, שמבקשות "אכיפה פרטית", ומגייסות לעזרתן את
 המקצוע החפשי של עריכת הדין.
- הגם שנפסק שאין לקבע את אופן החישוב של שכר הטרחה בנוסחה כלשהיא, כגון הקצאת
 אחוז מסוים מן הסכום שנפסק (ענין לויט, בסיפא של פסקה 13) – ראוי שתוחלנה אמות
 מידה צפויות ומקובלות. בשים לב לתובענות ייצוגיות משמעותיות אחרות שבהן נבחן שכר
 טרחה, ודוגמאות להן בענין רייכרט ובענין ראבי – נראה שהסכום המומלץ אמנם חושב על
 הצד הגבוה, אך אינו בלתי ראוי. לא למותר לציין כי שכר הטרחה והתגמול אינם גורעים
 מסכומי הפשרה, אלא נוספים עליהם.
28. בהתחשב בגובה הסכומים שיהיה על ההסתדרות לשלם בהסכם פשרה זה, ובהתחשב בגודל
 הקבוצה, ובעיקר בהתחשב בכך שיש לעודד תובענות ייצוגיות מסוג זה ועוד יותר מכך לעודד
 הסדרי פשרה מסוג זה שלפני – ראיתי לנכון לאשר את הסכמת הצדדים בדבר שכר הטרחה
 והגמול בעיקרה, אך להכפיף חלק משמעותי מן התשלום להשגת מטרת ההסכם, באמצעות
 תנאי שיהווה תמריץ לבצוע הסכם הפשרה:

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"צ 5270-07-08 סוסתיאל ואח' נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה

1 על כן אני מאשרת לתשלום לפי הסכם הפשרה, כלומר תוך 30 יום מיום פסק דין זה, את
 2 הגמול כפי שהוסכם, וכן את חלקו הראשון של שכר הטרחה : 1,350,000 ₪. יתרת הסכום,
 3 960,000 ₪ תשולם לידי ב"כ המבקשים לאחר שההסתדרות תשלם לקבוצה ב' סכום של
 4 10,000,000 ₪ מתוך הסכום המקסימלי של 44,625,000 ₪.
 5 ככל שבתום תקופת בצוע ההסכם התשלום לחברי קבוצה ב' יהיה נמוך מ-10,000,000 ₪,
 6 יהיה שכר הטרחה שב"כ המבקשים זכאים לו נמוך מן הסכום המוסכם, 960,000 ₪, בשיעור
 7 היחס שבין התשלום בפועל לבין 10 מליון ₪.
 8 לפי הסכמת הצדדים ישא כל סכום שישולם לב"כ המבקשים מני"מ כחוק.
 9
 10 29. סיכמו של דבר, אני מאשרת את הסכם הפשרה על שלושת התיקונים שערכו בו הצדדים,
 11 ועל דברי ההסבר שנמסרו לו בפרוטוקול הדיון, ועל שלושת התיקונים שנוספו בו בהחלטה
 12 זו - ונותנת לו תוקף של פסק דין.
 13 הצדדים יעבירו נוסח מתוקן של נספח ט' לאישורי - תוך 7 ימים.
 14 הפרסום הנוסף יבוצע תוך 15 ימים.
 15 המזכירות תואיל לשלוח העתק פסק הדין למנהל בתי המשפט, לשם רישומו בפקס
 16 התובענות הייצוגיות.
 17
 18 ניתן היום, ט"ז טבת תשע"א, 23 דצמבר 2010, בהעדר הצדדים.
 19

אסתר שטמר, שופטת

20
 21
 22
 23